

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตกับความพึงพอใจในงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ในเขตเมืองและในเขตชนบทของจังหวัดขอนแก่น ในบทนี้จะกล่าวถึงประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ประชากร

เป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่ปฏิบัติงานที่สถานีตำรวจ สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น ในปีงบประมาณ 2537 จำนวนทั้งหมด 2,253 คน (ตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น , 2537)

กลุ่มตัวอย่าง

ได้จากการสุ่มหลายขั้นตอน

ขั้นที่ 1 แบ่งสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น เป็นสถานีตำรวจ 3 ระดับ ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอ จำนวน 18 สถานี สถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอ 2 สถานี สถานีตำรวจตำบล จำนวน 4 สถานี

เมื่อแบ่งสถานีตำรวจในเขตเมืองและเขตชนบท โดยสถานีตำรวจในเขตเทศบาลเมืองให้เป็นสถานีตำรวจในเขตเมือง และ สถานีตำรวจนอกเขตเทศบาลเมืองเป็นสถานีตำรวจในเขตชนบท สถานีตำรวจที่อยู่ในเขตเมือง ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง สถานีตำรวจที่อยู่ในเขตชนบทได้แก่สถานีตำรวจภูธรอำเภอจำนวน 17 สถานี สถานีตำรวจกิ่งอำเภอ 2 สถานี สถานีตำรวจตำบล 4 สถานี

ขั้นที่ 2 ทำการสุ่มสถานีตำรวจในเขตเมืองและเขตชนบท โดย

เขตเมือง ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองขอนแก่น มีข้าราชการตำรวจชั้น

ประทวน รวม 338 คน

เขตชนบท เพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ชนบทจึงไม่ได้ส่งสถานีตำรวจ
ภูธรอำเภอ แต่ส่งมาจากสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอมา และสถานีตำรวจภูธรตำบล ซึ่งสถานี
ตำรวจภูธรกิ่งอำเภอ มี 2 สถานี ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอภูพาน สถานีตำรวจ
กิ่งอำเภอเบือยน้อย สถานีตำรวจภูธรตำบล มี 4 สถานี ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรตำบลบ้านโคก
สถานีตำรวจภูธรบ้านถนนงาม สถานีตำรวจภูธรตำบลบ้านแฮด สถานีตำรวจภูธรตำบลสูง ซึ่งมี
ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน รวม 266 คน ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกับในเขตเมือง สามารถนำ
มาศึกษาเปรียบเทียบกันได้ จึงได้เลือกเอาสถานีตำรวจดังกล่าวทั้งหมดเป็นสถานีตำรวจในเขต
ชนบท

ขั้นที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่จะส่งแบบสอบถาม ได้แก่ ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนทั้งหมดใน
สถานีตำรวจที่ส่งมาได้ จำนวน 604 คน แบบสอบถามจำนวน 604 ชุด

ขั้นที่ 4 ส่งแบบสอบถามให้ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนตามรายชื่อทุกคน แล้วได้รับคืน
เขตเมืองได้รับคืน 241 ชุด คิดเป็นร้อยละ 71.3 เขตชนบทได้รับคืน 234 ชุด คิดเป็นร้อยละ
87.9 ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 475 คน

เครื่องมือทำฐานการวิจัย

เครื่องมือทำฐานการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองเพื่อทราบข้อมูลทั่วไป
ของผู้ตอบ และถามเกี่ยวกับอายุราชการ และระดับสภาพเศรษฐกิจสังคม

1. อายุราชการ มีรายละเอียดการแบ่งเกณฑ์เป็น 3 ระดับดังนี้

(1) อายุราชการสูง ได้แก่ ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่รับราชการมาก

กว่า 10 ปีขึ้นไป

(2) อายุราชการปานกลาง ได้แก่ ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่รับ

ราชการตั้งแต่ 5 ปีถึง 10 ปี

(3) อายุราชการน้อย ได้แก่ ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่รับราชการต่ำ

กว่า 5 ปีลงมา

2. สภาพเศรษฐกิจสังคม ผู้วิจัยได้ศึกษาเกณฑ์การแบ่งสภาพเศรษฐกิจสังคมจากงานวิจัยของกิติพร โชประการ (2529) จากนั้นนำมาปรับเป็นเกณฑ์ในการวิจัยครั้งนี้ โดยวัดจากตัวแปร 2 ตัวแปรได้แก่

(1) การศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรีลงมา 1 ให้คะแนน 1 คะแนน
- ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป 1 ให้คะแนน 2 คะแนน

(2) รายได้ของตนเองและครอบครัวต่อเดือน

- ต่ำกว่า 7,000 บาท ลงมา 1 ให้คะแนน 1 คะแนน
- ตั้งแต่ 7,000 บาท ถึง 9,000 บาท 1 ให้คะแนน 2 คะแนน
- มากกว่า 9,000 บาท ขึ้นไป 1 ให้คะแนน 3 คะแนน

สภาพเศรษฐกิจสังคมสูง หมายถึง ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถาม 4 คะแนนขึ้นไป

สภาพเศรษฐกิจสังคมปานกลาง หมายถึง ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถาม 3 คะแนน

สภาพเศรษฐกิจสังคมต่ำ หมายถึง ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถาม 2 คะแนน

ตอนที่ 2 แบบวัดสุขภาพจิต มีลักษณะเป็นประโยคประกอบมาตรา จำนวน 20 ข้อ โดยแต่ละข้อแบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อความเป็นประโยค แสดงถึงความรู้สึกของผู้ถูกศึกษาเกี่ยวกับสภาพการทำงานที่เบี่ยงเบนไปจากปกติเช่น หงุดหงิดใจ ไร้ค่า ความเครียด ความหงุดหงิด ความกลัว ความวิตกกังวล ความกลัว มีมาตราประเมินค่า 6 หน่วย คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย เกณฑ์การให้คะแนน เป็น 1 ถึง 6 คะแนน ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อความแต่ละประโยคจะถามถึงความรู้สึกของการเกิดความรู้สึกเช่นนั้นในตัวผู้ถูกศึกษา โดยมีมาตราประเมินค่า 4 หน่วย คือ เสมอ เกิด บ่อย เกิดน้อย ไม่เกิดเลย 1 ให้คะแนนเป็น 1 ถึง 4 คะแนน ตามลำดับ

ผู้ตอบจะได้คะแนนรวม ทั้งหมด โดยการนำคะแนนส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 มาแต่ละข้อ มาคูณกัน ซึ่งจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 20 - 480 คะแนน

แบบวัดสุขภาพจิตนี้ จินตนา บิลมาศ (2529) ใช้ศึกษากับข้าราชการมาแล้ว โดยมี การหาประสิทธิภาพ ของแบบวัดนี้ไว้แล้ว แต่รายงานไว้เพียงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ซึ่งมีค่า ระหว่าง 2.5 - 7.1 และ บุญรับ ศักดิ์มณี (2532) ได้หาค่าความเที่ยงได้เท่ากับ .78 และ การวิจัยครั้งนี้ได้หาค่าความเที่ยงของเครื่องมือได้เท่ากับ .89

ตัวอย่างแบบวัดสุขภาพจิต

คำแนะนำในการตอบ

แบบสอบถามนี้วัดคุณประสงศ์ที่จะสำรวจสภาพการทำงานของข้าราชการตำรวจเพื่อนำไป ใช้ประโยชน์ในการวิจัยและพัฒนา จึงขอความกรุณาให้ท่านตอบแบบสอบถามนี้โดยใช้ประสบการณ์จริงของท่านเป็นหลัก

แบบสอบถามนี้มี 20 ข้อในแต่ละข้อจะมีคำถาม 2 ตอน กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ และทุก ตอน โดยทำเครื่องหมาย / ในข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. ข้าพเจ้าจะอารมณ์เสียมาก ที่ต้องทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานที่ไม่มีความรับผิดชอบ

☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ในปัจจุบันเหตุการณ์เช่นนี้เกิดกับข้าพเจ้า

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

เสมอ เกิดบ่อย เกิดน้อย ไม่เกิดเลย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดความพึงพอใจในงาน ผู้วิจัยและคณะได้แก่ พ.ต.ท.สุมิตร งามชัด ร.ต.ท.พานทอง สุวรรณภูษะ ร.ต.ท.โรชชัย งามวงศ์ ร่วมกันสร้างขึ้นโดยอาศัยทฤษฎี ของ Herzberg โดยมีขั้นตอนในการสร้างคือ

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยและคณะ ศึกษาทฤษฎีงานสุขอนามัยของ Herzberg พบว่าสิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ หรือปัจจัยจูงใจ ทำให้เกิดความพึงพอใจในงาน หรือปัจจัยจูงใจ มีอยู่ 5 องค์ประกอบ และสิ่งที่ช่วยป้องกันไม่ให้เกิดความพึงพอใจ หรือปัจจัยสุขอนามัย มีอยู่ 10 องค์ประกอบ

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยและคณะ ได้ร่วมกันสร้างข้อความ ปัจจัยละ 4 ข้อความ รวมเป็น 60 ข้อความ โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับและให้คะแนนไว้ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ผู้ตอบมีความรู้สึกพอใจต่อข้อความของคำถาม แต่ละข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด มี 6 คะแนน

มาก หมายถึง ผู้ตอบมีความรู้สึกพอใจต่อข้อความของคำถามแต่ละข้อ อยู่ในระดับมาก มี 5 คะแนน

ค่อนข้างมาก หมายถึง ผู้ตอบมีความรู้สึกพอใจต่อข้อความของคำถามแต่ละข้อ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก มี 4 คะแนน

ค่อนข้างน้อย หมายถึง ผู้ตอบมีความรู้สึกพอใจต่อข้อความของคำถามแต่ละข้อ อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย มี 3 คะแนน

น้อย หมายถึง ผู้ตอบมีความรู้สึกพอใจต่อข้อความของคำถามแต่ละข้อ อยู่ในระดับน้อย มี 2 คะแนน

น้อยที่สุด หมายถึง ผู้ตอบมีความรู้สึกพอใจต่อข้อความของคำถาม แต่ละข้อ อยู่ในระดับน้อยที่สุด มี 1 คะแนน

ขั้นที่ 3 การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

(1) ผู้วิจัยดำเนินการแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนั้น เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ พ.ต.อ.ศักดิ์ สุวรรณฐานะ รอง ผบก.หน.ภ.จว.มุกดาหาร พ.ต.อ.ชาติรี รัตศิริ รอง ผบก.อก.ภาค 4 รศ.ปรีชา กลิ่นรัตน์ หัวหน้าภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงเครื่องมือ เพื่อประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) รวมทั้งภาษาที่ใช้

(2) ผู้วิจัยดำเนินการแบบสอบถาม ที่ได้รับการตรวจสอบแก้ไขตามคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

ที่จะใช้ในการวิจัย โดยนำบทความวิจัยกับข้าราชการตรวจชั้นประทวน จังหวัดอุดรธานี จังหวัดมหาสารคาม และ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดละ 50 ชุด รวมทั้งหมด 150 ชุด

(3) นำแบบสอบถามที่ไปทดลองใช้ วิเคราะห์ความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item total Correlation) เพื่อคัดเลือกข้อความที่เหมาะสม โดยเลือกเอาข้อความที่มีค่าความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง .5 ถึง .8 องค์กรประกอบละ 2 ข้อ รวม 30 ข้อ มาเป็นคำถามในแบบสอบถาม โดยแยกเป็นปัจจัยสูงใจ 10 ข้อ คือข้อ 1 - 10 และปัจจัยสุขอนามัย 20 ข้อ คือข้อ 11 - 30

(4) หาความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach Alpha Coefficient) (บุษธรรม, 2527)

ความเที่ยงของแบบสอบถามความพึงพอใจในงานในปัจจัยสูงใจ ได้เท่ากับ .86 และความเที่ยงของแบบสอบถามความพึงพอใจปัจจัยสุขอนามัย .93

ตัวอย่างแบบสอบถามความพึงพอใจในงาน

คำแนะนำในการตอบ

ข้อนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในงาน จำนวน 30 ข้อ ขอให้ท่านตอบตามความรู้สึกของท่าน กรุณาตอบทุกข้อ โดยกาเครื่องหมาย / ลงในช่องแสดงระดับความคิดเห็น

1. ข้าพเจ้าพอใจต่อผลงานโดยรวมที่ค่ามา

☐	☐	☐	☐	☐	☐
มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 รวบรวมข้อมูลจำนวนและรายชื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น ในปีงบประมาณ 2537 จากแผนกทะเบียนพล ตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเขตเมืองและชนบท จากสำนักงานจังหวัดขอนแก่น

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างสถานีดำรง โดยในเขตเมืองคือ สถานีตำรวจ อาเภอเมืองขอนแก่น มีข้าราชการตำรวจชั้นประทวน จำนวน 338 คน ในเขตชนบท คือ สถานีตำรวจกิ่งอำเภอเปือยน้อย สถานีตำรวจกิ่งอำเภอภูผาม่าน สถานีตำรวจตำบลบ้านถนนงาม สถานีตำรวจตำบลบ้านแฮด สถานีตำรวจตำบลบ้านโคก สถานีตำรวจตำบลช้างสูง มีข้าราชการตำรวจชั้นประทวน จำนวน 266 คน

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยได้ทบทวนสื่อขออนุญาตทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับหัวหน้าสถานีตำรวจที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 4 ผู้วิจัยได้ออกใบส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยไปตามสถานีตำรวจที่สุ่มได้และส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างตามรายชื่อครบทุกคน

ขั้นที่ 5 ผู้วิจัยรวบรวมเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง และได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลอีกครั้ง เพื่อให้ได้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ ในเขตเมืองได้รับแบบสอบถามคืน 241 ชุด คิดเป็นร้อยละ 71.3 เขตชนบท ได้รับแบบสอบถามคืน 234 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.9

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC⁺ ดังนี้

1. หาค่าร้อยละของสถานภาพทั่วไป ค่ามัธยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสุขภาพจิตและความพึงพอใจในงานของกลุ่มตัวอย่างรวม
2. เปรียบเทียบค่ามัธยเลขคณิตของสุขภาพจิต ความพึงพอใจในงาน จำนวนตามสถานที่ปฏิบัติงานเขตเมืองและเขตชนบท อายุราชการและสภาพเศรษฐกิจสังคมที่ต่างกันด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง (Three Ways Analysis of Variance) และในกรณีที่พบความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe และ t-test
3. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตและความพึงพอใจในงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)